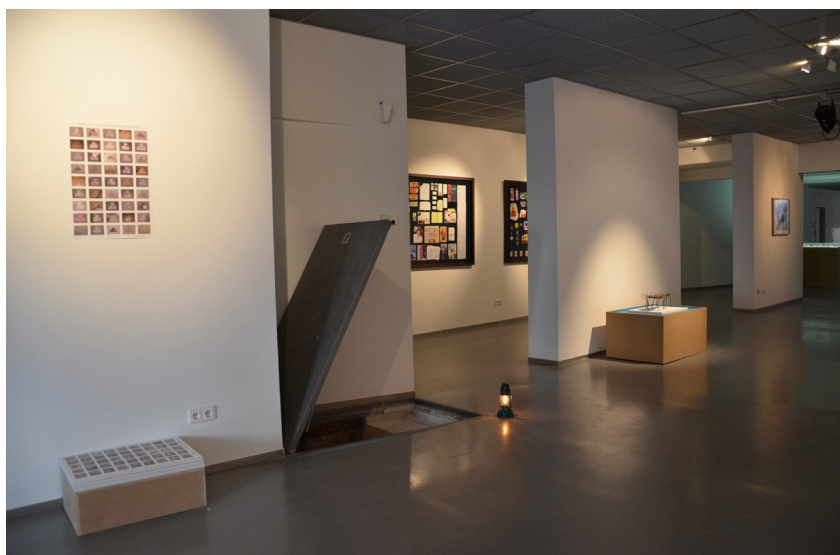

Back to the Future

over hedendaagse archeologie en ons toekomstig verleden

Back to the Future is een tentoonstelling die op zoek gaat naar ons toekomstig verleden. Wat zou er in de toekomst representatief kunnen zijn voor onze huidige maatschappij? Welke restanten zullen er overblijven en later opgegraven worden om ons hedendaagse verhaal te vertellen? Deze open vraag die we onszelf verplicht zijn te stellen in deze tijd van canonisering en historicatie impliceert een maakbaarheid van de geschiedenis. Tegelijkertijd relativeert ze het waarheidsgehalte van de verzameling kennis die we momenteel beschouwen als onze geschiedenis. Het is tenslotte niets meer dan wat mensen voor ons, al dan niet bewust, hebben achtergelaten of juist hebben laten verdwijnen. Nieuwe interpretaties met betrekking tot oorsprong, evolutie, gebruik, en mogelijke vorm van vrijwel alles wat ons omringt veranderen zo vaak en zo snel dat het moeilijk is om er enige waarde aan te ontleen.

De verzameling werken die tentoongesteld worden zijn mogelijke puzzelstukjes die onze toekomstige achter achter kleinkinderen kunnen gebruiken om een alternatieve geschiedenis te creëren die mogelijk de onze was.

1.

Frank Koolen

Micro Aerial Archaeology,
2012

“Ik lees een artikel over het grote succes van luchtarcheologie per satelliet. Een speurtechniek die vreemd genoeg pas recent wordt toegepast. In plaats van een camera aan een ballon, helikopter of vliegtuig speurt een alziend oog vanuit de ruimte naar opvallende kenmerken in, en via infrarood onder, het oppervlakte van onze planeet. Dit speuren kan zelfs vanuit de huiskamer. Recent ontdekte een Italiaan via Google Earth een Romeinse Villa in zijn achtertuin.

Plots bedenk ik me dat ik al jaren aan luchtarcheologie doe. Op microniveau misschien, maar luchtarcheologie is het zeker. Met mijn camera zoek ik vrijwel automatisch naar opvallende kenmerken op de grond. Een grondige ordening van het materiaal toont een opvallend element: de straatpyramide. Ga er op letten en je ziet ze overal. Als dit op macroniveau te zien zou zijn, was het wereldnieuws.” (Courtesy Frank Koolen, Amsterdam)

Back to the Future

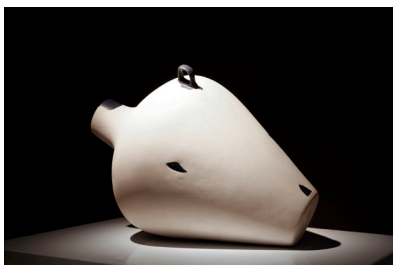
over hedendaagse archeologie en ons toekomstig verleden

2.

Maarten Vanden Eynde

IKEA Vase,

2011

In oudheidkundige musea zijn veel opgegraven scherven bijeengevoegd en heropgebouwd tot vazen, schalen en dergelijke, zonder dat men precies weet hoe het oorspronkelijke gebruiksvoorwerp er uit heeft gezien. Een gebroken Ikea kopje is opnieuw bij elkaar gevoegd, maar dan met de archeologische methode van het interpreteren en het vermoeden hoe het oorspronkelijke kopje eruit gezien zou kunnen hebben. Een nieuwe vaas is ontstaan. (Courtesy Maarten Vanden Eynde, Brussel)

3.

Leonid Tsvetkov

When things cast no shadow,

2012

Ten thousand images from my life are gathered to make a fragment of a mosaic floor in the 16th century cellar. Without time they happen all at once, like in a dream. Like the walls that surround me they are submerged in constant change.”

“Headphones on Lilian’s stomach. I am playing Bach for her baby.”

“Hiking in Letchworth with my grandma.”

“Lev and Rebecca get married.”

“The new experiment in my studio, inch by inch.”

“People I don’t talk to any more.”

“Looking through my hand to the top of the trees in Castricum.”

“Ruins in Rome.”

“A mosk in Egypt. A taxi driver explains to me what Tahrir means. February 2010.”

“Giorgio holds up Agatha to the light.”

“Looking down from Empire state building.”

“Swinging my camera in car. Almost not watching the road.”

“Sun tanning on the roof top in Joordan.”

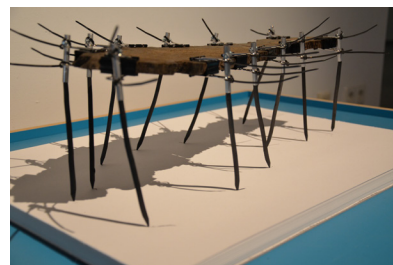
“A fractal cabbage...”

4.

Edhv

Timewriter,

2010

Archeologen hebben restanten blootgelegd van de stadspoort die in de middeleeuwen de westelijke toegang tot Eindhoven markeerde. De 50 eiken palen die ze naar boven hebben gehaald, werden onderwerp van studie en experiment voor negen ontwerpers en ontwerp bureaus, waaronder Edhv. Het hout heeft 600 jaar onder de grond gezeten, afgesloten van lucht en niet beïnvloed door erosie.

Ontwerpbureau Edhv maakte van het hout een serie ‘levende’ sculpturen, waarvan hier het grootste exemplaar te zien is. Onder invloed van de veranderende luchtvochtigheid en temperatuur komt het hout tot leven, zet het uit of krimpt het. Hierdoor bewegen de pennen. Als een ware tijdschrijver verhaalt het hout over de geschiedenis.

(Courtesy Edhv, Eindhoven)

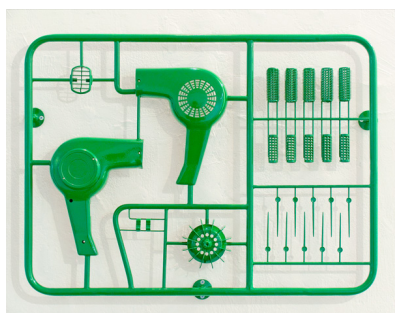
Back to the Future

over hedendaagse archeologie en ons toekomstig verleden

5.

Michael Johansson

uit de serie
Engine Bought Separately,
2007-2008
Krups V
Hugin V

Michael Johansson vereeuwigt alledaagse, huiselijke gebruiksvoorwerpen, maar presenteert ze in een niet functionele staat. De objecten zijn uit elkaar gehaald, geordend en weer bijeengevoegd in een frame waaruit de verschillende onderdelen 'geklikt' kunnen worden. Een methode die refereert aan de schaalmodelbouw, maar hier gebruikt Johansson de werkelijke schaal van de voorwerpen. Johansson maakt keuzes in welke voorwerpen voor de toekomst bewaard moeten blijven en geeft de toekomstige beschaving in dit geval inzicht in huishoudelijke apparatuur van weleer.

(Courtesy Michael Johansson, Malmö)

6.

Maarten Vanden Eynde

Preservation of Ikea Tea cup,
2005

Een interventie die plaatsvond in Rome. Toen de Ikea catalogus de meest gedrukte publicatie in de geschiedenis werd (en daarmee de Bijbel naar de kroon stak) besloot Vanden Eynde de geschiedenis een handje te helpen door een Ikea thee kopje voor de toekomst te bewaren. Heimelijk krom hij over de hekken van het Forum Romanum, in het oude centrum van Rome, en begroef een thee kopje onder het toezien en verwonderend oog van toeristen. De kans bestaat dat het kopje nog steeds ligt begraven op het Forum, te wachten op archeologen die het in verbazing weer zullen opgraven. (Courtesy Maarten Vanden Eynde, Brussel)

7.

Maarten Vanden Eynde

Homo Stupidus Stupidus,
2009

Een menselijk skelet is uit elkaar is gehaald en vervolgens op een verkeerde manier in elkaar gezet, waarbij de anatomische kennis van het menselijk skelet met een flinke korrel zout is genomen; een nieuwe soort is geboren. Zou dit de missing link zijn in de evolutie? Met deze Homo Stupidus Stupidus infiltrerde Vanden Eynde de museumcollectie van de Universiteit van Gent, afdeling Archeologie en Etnografie.

(Courtesy kunstenaar en Meessen Declercq Gallery, Brussel)

8.

Fleur Thio

Vanitas R211-0001,
2010

In haar werk combineert Fleur Thio haar fascinatie voor high-tech, futurisme en (science-) fictie met een onvermijdelijke hang naar low tech handwerk en ambacht. Vanitas R211-0001 bestaat uit een porseleinen 'Vanity Set' en met de hand gemaakte unica, opgebouwd uit vellen porselein, waarin met 'e-waste' (verschillende onderdelen uit computers, telefoons, radio's, boxen, etc.) afgedrukt zijn gemaakt.

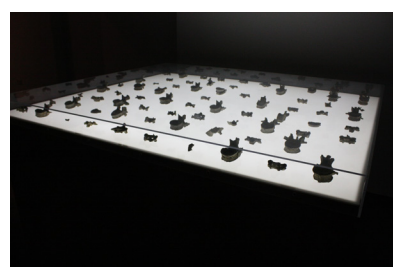
De huidige generatie wordt gekenmerkt door een haast excessief gebruik van elektrische apparaten zoals computers, mobiele telefoons en andere gadgets. Vanitas R211-0001 probeert de essentie van ons elektronische tijdperk te laten zien door die onderdelen van machines in te kapselen die doorgaans op de schroothoop belanden.

(Courtesy Fleur Thio, Amsterdam)

9.

Kristina Benjocki

Untitled monuments,
2011

Back to the Future

over hedendaagse archeologie en ons toekomstig verleden

In de zomer van 2010 werd het gezamenlijk archief van het Nationaal Museum en het Instituut voor Nationaal Erfgoed van Zrenjanin, Servië, gedeeltelijk gereorganiseerd. Op basis van een langdurige band met beide instituten, werd Kristina Benjocki gevraagd na te denken over een bestemming voor de archiefstukken die als 'niet relevant' waren bestempeld. Uit al de objecten, botten en gereedschap koos zij ervoor te werken met een serie menselijke ruggenwervels. Ze paste een omgekeerde archeologische methode toe en ondernam een zoektocht naar de vindplaats van de wervels en uit welke tijd ze stamden.

De oorspronkelijke verzameling stamt uit de 15e eeuw, maar de afzonderlijke stukken komen niet uit eenzelfde graf. De wervels konden dus niet verhalen over individuen en hun omgeving. Toch zijn ze getuigen van een cultureel geheugen, dat tevens een licht doet schijnen op recente historische gebeurtenissen in voormalig Joegoslavië.

In *Untitled monuments* geeft Kristina Benjocki het vergankelijke een eeuwigheidswaarde door de oorspronkelijke wervels in beton te gieten. Ze vraagt aandacht voor de waarde van archivering en de rol die archieven innemen in het construeren van historische gebeurtenissen.

(Courtesy Kristina Benjocki, Amsterdam)

10. Pascal Rostain en Bruno Mouron *Star Trash*, 2004

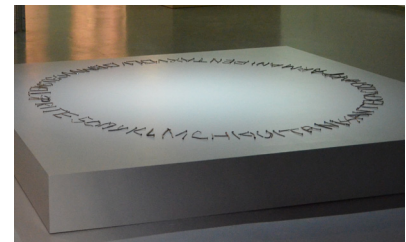

Met op zak een schema van de vuilnisophaaldienst in Beverly Hills en een plattegrond met adressen van Hollywoodsterren vlogen fotografen Pascal Rostain and Bruno Mouron in 1990 voor het eerst naar California. Het sterrenafval zou niet alleen een waardevolle blik gunnen in het persoonlijk leven van Hollywoodsterren, maar ook als karakterstudie kunnen dienen, waarmee de fotografen zich niet alleen ontpopten tot paparazzi maar ook tot sociologen. De inhoud van de vuilniszakken werd zorgvuldig uitgezocht (en gewassen), en - als waren het archeologische vondsten - zorgvuldig op vorm en structuur geclassificeerd en vervolgens gefotografeerd.

Ze besloten een grens te trekken bij zaken die té persoonlijk waren. Niet gefotografeerd werd bijvoorbeeld informatie van de Amerikaanse inlichtingendienst uit de afvalcontainer van Ronald Reagan, met de lijst van diens bodyguards en details over hun wapenarsenaal. Maar bijvoorbeeld wel een lijst haarproducten van Tom Cruise en familiale foto's met Arnold Schwarzenegger. En wat deed Sharon Stone met 13 blikjes gehalveerde peren? Door

de eeuwen heen zullen deze foto-studies een nuttige blik gunnen in het dagelijks leven in de 21e eeuw. V.l.n.r.: Tom Cruise, Sharon Stone, Arnold Schwarzenegger. (Courtesy L. Malle A.A.S., Parijs)

11. Toine Klaassen zonder titel, 2005

Rode draad in het werk van Toine Klaassen vormt zijn 'Reizend Laboratorium voor hedendaagse archeologie', waarmee hij aandacht vraagt voor de "poëzie van het onooglijke, het kleine en het veronachtzaamde." Hij verzamelde duizenden objecten die hij in stellingkasten bewaart, en rangschikte op vorm of kleur. Vanuit een schijnbare chaos ontstaat zijn werk vaak te midden van het publiek in een performatieve setting. Hij tracht hiermee de tijdelijkheid en vergankelijkheid van ons bestaan zichtbaar te maken. Ingetogener van karakter is het werk dat hier te zien is: in een hedendaags spijkerschrift zijn de namen geschreven van multinationals als Shell, Pentax, Texaco en BMW. Van oorsprong werd het spijkerschrift geschreven op kleitabletten, waarop men met een rietstengel wig- en spijkervormige inkepingen maakte. Een specifieke combinatie van inkepingen vormde één spijkerschriftteken of ook wel 'spijker' genaamd. Zo'n teken is een simplificatie van een

Back to the Future

over hedendaagse archeologie en ons toekomstig verleden

pictogram of een ideogram.
(Courtesy Maarten Vanden Eynde,
Brussel)

12.

Louis De Cordier

Golden Sun Disk,

2010

Als een waardevolle archeologische vondst van de toekomst weerspiegelt de Golden Sun Disk de huidige tijd, waarin de mens schijnbaar eindeloos ronddwaalt in een continu veranderende werkelijkheid. De disk omvat wetenschappelijke, meetkundige en astronomische details en patronen die ons tijdelijke bestaan in essentie vastleggen, en terugbrengen tot een menselijke maat. Door de speciale bewerking en samenstelling (goud, brons, koper) kan de disk meer dan 15000 jaar overleven. Om de ontstaansdatum van de disk afleesbaar te houden voor toekomstige generaties bracht De Cordier een aantal op de astrologie gebaseerde tijdmarkeringen aan.

De opbrengst uit verkoop van de disk - die in een oplage van 10 is gemaakt - gebruikt De Cordier om het 'Mataha-project' mede te financieren; een geo-archeologische zoektocht naar het Egyptisch Labyrint dat onder het zand nabij de piramide van Hawara

verscholen zou liggen. Volgens klassieke auteurs als Herodotus en Strabo ligt in dit kolossale labyrint de geschiedenis van de Mensheid verscholen.

(Courtesy Motive Gallery,
Amsterdam)

*Back to the Future werd mede mogelijk gemaakt door provincie Utrecht, gemeente Utrecht en de J.E. Jurriaanse Stichting.
Curator: Wout Hoogendijk
in samenwerking met Enough Room for Space.*